

Interkulturalitás 3.: Az interkulturalitás történeti jelenségei

BTNM553OMA

Dr. Sata Lehel

A szemináriumon az interkulturalitás történelmi megnyilvánulásait vizsgáljuk irodalmi szövegek példáján. Az általános kontextust az interkulturális irodalomtudomány és az idegenség különböző aspektusairól folyó diskurzus alkotja. Franz Kafka *A fegyvergyarmaton* (1914) és Alfred Döblin *Berlin Alexanderplatz* (1929) című művei az elidegenedés és az idegenség különböző formáit, valamint a 20. század eleji gyarmati perspektívával kapcsolatos kérdéseket tárgyalja. Ezt követően két írónővel foglalkozunk, akik vagy a történelmi események kényszere alatt, mint a magyar Agota Kristof, vagy önként, mint a japán Yoko Tawada hagyták el az országot, ahol születtek, és akik idegen nyelven írtak vagy írnak irodalmat. Kristof *Az analfabéta* (2004) c. regénye az idegen nyelvben való idegenség kérdésével foglalkozik, míg Tawada *Talisman* (1996) c. műve rövid irodalmi esszék formájában írja le a szerző nyelvi felfedezőútját, és azt, hogy miként lelt otthora egy idegen kultúrában.

Im Seminar werden die historischen Erscheinungsformen der Interkulturalität am Beispiel von literarischen Texten untersucht. Den allgemeinen Kontext bilden die interkulturelle Literaturwissenschaft und der hier verortete Diskurs über die verschiedenen Aspekte der Fremdheit. In Bezug auf Franz Kafkas *In der Strafkolonie* (1914) und auf Alfred Döblins *Berlin Alexanderplatz*. Die Geschichte vom Franz Biberkopf (1929) wird über die verschiedenen Formen der Fremdheit und der Entfremdung diskutiert, außerdem werden Fragen des kolonialen Blicks am Anfang des 20. Jahrhunderts erörtert. Im Anschluss werden zwei Autorinnen behandelt, die ihre Heimat – entweder gezwungen durch die historischen Entwicklungen, wie die Ungarin Agota Kristof, oder freiwillig, wie die Japanerin Yoko Tawada – verlassen haben und in einer fremden Sprache Literatur schrieben bzw. immer noch schreiben. Kristofs *Die Analphabetin* (2004) thematisiert die Fremdheit in einer fremden Sprache, Tawadas *Talisman* (1996) schildert in kleinen literarischen Essays die Entdeckungsreise und das Heimischwerden der Autorin in einer fremden Kultur.

LITERATUR/OLVASMÁNYLISTA

Primärliteratur/Primér irodalom:

Kafka, Franz: *Erzählungen*. Hg. v. Kurt Krolop. 6. Aufl. Leipzig: Reclam 1988. [In der Strafkolonie]

Döblin, Alfred: *Berlin Alexanderplatz*. Die Geschichte vom Franz Biberkopf. Olten: Walter-Verlag 1980.

Tawada, Yoko: Talisman. 6. Aufl. Tübingen: Konkursbuch 2003.

Kristof, Agota: Die Analphabetin. München: Piper 2016.

Sekundärliteratur/Szekundér irodalom:

Leskovec, Andrea: Einführung in die interkulturelle Literaturwissenschaft.
Darmstadt: WBH 2011.

Drügh, Heinz et al (Hg.): Germanistik. Sprachwissenschaft – Literaturwissenschaft
– Schlüsselkompetenzen. Stuttgart; Weimar: Metzler 2012 [Kapitel 5.4.3].

Csorba, Anett; Dobis, Tibor; Horváth, Andrea; Müller-Adams, Elisa (Hg.):
Theorien der Kultur. Ein kulturwissenschaftliches Studienbuch. Debrecen:
Debrecen University Press 2016.